

FULL CATALÀ

Any II — Num. 12

MEXIC, D. F., SETEMBRE DEL 1942

Exemplar: \$0.50

Registrado como artículo de segunda clase, en la Administración Principal de Correos de México, D. F., el 20 de Noviembre de 1941

L'ONZE de Setembre del 1714 s'acabava pràcticament la Guerra de Successió, amb l'assalt de Barcelona per l'exèrcit franco-castellà. No obstant, Mallorca resistí encara fins al 1715, i Sardenya fins al 1716.

Tots els Països de Llengua Catalana hi havien pres part; tots hi havien rivalitzat en heroisme. I si València caigué primer, i Sardenya la darrera, fou sols per motius geogràfics. Si Felip V obrí la venerable Seu de Lleida a la soldadesca castellana (que encara l'ocupa), també injurià Xàtiva imposant-li el nom oprobios de "Colònia de San Felipe."

Després... no deixà de fer-se res que pogués fer-nos perdre la consciència de la nostra unitat. La supressió dels Furs de València el 1707; dels de Catalunya el 1714; dels de Mallorca el 1715; la divisió en corregiments primer, en províncies més tard; la propaganda tendint a oposar catalans i valencians uns contra altres; tot s'intentà. Però la consciència no és pas el tot. Una nació pot "oblidar" el que és; mai "deixar de ser" el que és. I junts ens hem retrobat fent la guerra contra Franco. El mapa de 1936-39 ha estat sensiblement el mateix que el de 1705-1716.

1705 - 1716 ELS PAÏSOS DE LLENGUA CATALANA CONTRA EL BORBO

general. I si el projecte de restaurar la Corona Catalana o Reialme d'Aragó en la persona de Carles d'Habsburg (Carles III en els nostres Països), o almenys de crear una República Catalana independent, no pogué cristallitzar, fou degut a la inèrcia dels polítics; si aquests haguessin tingut tanta audàcia en les converses diplomàtiques com els soldats en el camp de l'honor; si haguessin definit una idea nacional ampla, concreta i audaç, l'haurien imposada en els tractats de pau. La sang dels catalans, valencians i balears no hauria estat vessada debades.

El desengany profund pel resultat dels tractats del 1714 es reflectia en un gravat que corria de mà en mà per tot València poc després. S'hi veia un llaurador de l'horta reduït a la més extrema misèria. Dessota es llegia:

Carles Terç i Felip Quint
m'han deixat ab lo que tinc.

La dominació castellana era odiosa a tothom. Els estudiants conspiraven. Poc després de la invasió castellana, una presó s'ensulcià. L'endemà, aparegué en els murs de Barcelona la inscripció: "Carceris ruina praesagium libertatis."

Els nostres cabdills militars foren supliciats. El cap del general Moragues fou posat dins una gàbia sobre el Portal de Mar de Barcelona. Durant vint anys, la vídua anà cada any a implorar del Rei la gràcia de donar sepultura a aquell crani; cada any trobà el mateix refús...

A les muntanyes, grups de rebels dirigits per Bach de Roda, prosseguien la resistència. Bach de Roda caigué a la fi en una emboscada, i fou penjat a la forca pels castellans. La poesia popular ha immortalitzat l'heroi en el moment que el duen al suplici:

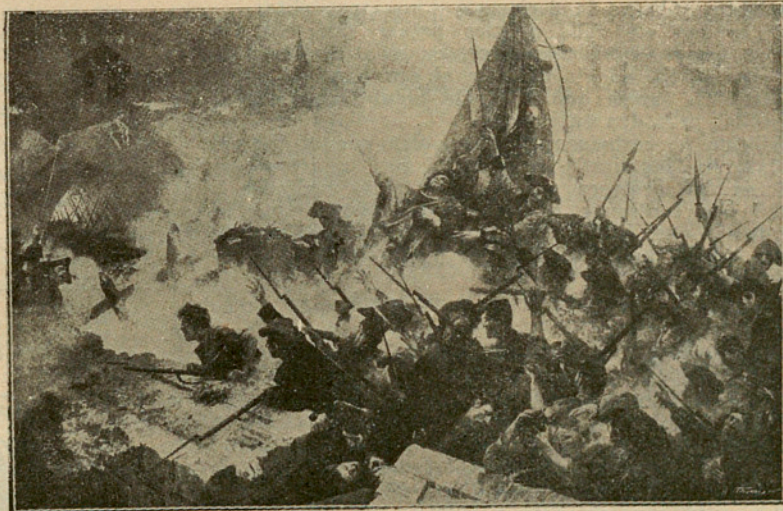
No em maten per ser traïdor,
ni tampoc per ser cap lladre,
sinó perquè he volgut dir:
Que visqui sempre la Pàtria!

L'heroisme català quedà en el món com una cosa llegendària. Els poetes componien odes en honor dels nostres herois; tal un docte napolità, autor d'un sonet implorant a Santa Eulàlia que no deixés tombar la ciutat de la qual és Patrona:

"Eulàlia, tu fanciulla al ciel diletta..."

I Voltaire, mig segle després, digué: "Els catalans van desplegar el caràcter que Tàcit els atribuï: nació intrèpida, que no dóna importància a la vida si no la fa servir per a combatre.— En la Guerra de Successió van prendre el partit de l'arxiduc Carles contra Felip V, i la seva forta resistència és demostrada pel fet que Felip, àdhuc després d'haver-se desfet del seu rival Carles, no va poder reduir els catalans ell tot sol. Lluís XIV, que als últims temps de la guerra contra Carles no havia pogut enviar al seu nét ni vaixells ni soldats, li n'hagué d'enviar aleshores contra els catalans revoltats... — Els assetjats es defensaren amb un coratge enfortit pel fanatisme patriòtic. Felip V no va arrasar Barcelona, després d'haver-la presa, perquè si es pot arrasar una petita vila sense importància, no es pot pas fer el mateix amb una gran ciutat que té un bell port de mar, i el manteniment de la qual és útil a l'Estat. Si no, ho hauria fet per a infligir-li un càstig exemplaríssim.— Els catalans van ser despulats dels seus drets nacionals.— Però després de la destrucció de la nació catalana, la indústria hi ha reflorit de bell nou; l'agricultura, les manufactures, el comerç hi han reprès..."

En l'esperit de Voltaire coincidien el record de la Catalunya destruïda i la visió de l'albada de la nostra Renaixença nacional.

L'Onze de Setembre del 1714

Els catalans defensen, en una lluita desesperada, els darrers baluards de les muralles de Barcelona. Es la vida o la mort de la nació catalana el que s'està jugant

ni menys fer triomfar...

Però hi ha una diferència que ens omple d'esperança: ARA ENCARA HI SOM A TEMPS! Unim-nos els qui parlem el mateix idioma, els qui tenim per senyera els mateixos pals de sang. Creem el nostre Exèrcit. La guerra no acabà pas el 1939. Encara podem complir el deure que ens han llegat els qui reposen en els camps d'Aragó i del Mestrat, o prop de les roges aigües de l'Ebre; els qui dormen un son de dos segles en el Fossar de les Moreres.

Hi ha qui diu que els nostres avantpassats de 1705-1716 van lluitar per una causa perduda. Això és discutible. Els nostres aliats (Austria i Anglaterra) guanyaren la guerra

